

DRUŠTVENE VIJESTI

PROFESOR LJUDEVIT GUTSCHY

- in memoriam -

Gutschy je bio porijeklom iz Poljske i njegovi stari pisali su se poljskim pravopisom - Guczi. Tek su njegovom ocu u njemačkoj školi počeli prezime pisati njemačkim pravopisom - Gutschy. Rođen je u Sisku 1874. godine, i na prijedlog kuma mu Francuza Henria dobija ime Louis - Lujo. 1892. godine maturira na Velikoj realci, a godinu dana kasnije položio je diferencijalnu maturu

Profesor Ljudevit Gutschy

na Velikoj gimnaziji u Zagrebu. 1900. godine bude promoviran u Gracu za doktora medicine i uskoro preuzme mjesto asistenta kod svog bivšeg profesora Klemensievića, i tada je izradio svoj prvi naučni rad »O trombozi«. 1903. godine naša ga vlada šalje na specijalizaciju iz bakteriologije u Pasteurov institut u Parizu, koji je tada vodio znameniti Pasteurov nasljednik profesor Roux a zamjenjivao ga je poznati ruski biolog Ilja Mečnikov. U kurzu su predavali tada najistaknutiji predstavnici mikrobiologije kao Calmette, Laverand, Ducleaux i dr. S Mečnikovim je izdao rad iz područja »fagocitoze«. Poslije toga radi u Kochovom institutu u Berlinu, gdje je dolazio u kontakt i sa Ernestom Hackelom. Poslije kratkog boravka u Kölnu vraća se u Zagreb. Kako vlada nije imala sredstava da osnuje bakteriološki institut, osniva ga on sam o svom trošku. Institut se, međutim, uskoro toliko proširio da je vlada morala da ga preuzme u svoje ruke. U navali posla morao je još k tome da kao prvi urednik preuzme redakciju tek osnovanog časopisa »Priro-

da« 1911. godine, dakle upravo pred pedeset godina. Kao čovjek od akcije nije se mogao koncentrirati za piscima stolom i poslije godinu dana napušta redakciju.

Kako su se poslije I svjetskog rata često kod nas javljali slučajevi ugriza bijesnih pasa, dobiva Gutschy nalog od vlade da osnuje Pasteurov institut za liječenje bjesnoće. Za taj posao je u prvom redu bio potreban »tačnirani virus od prepariranih kunića uginulih od bjesnoće«. U Beču mu nisu htjeli dati takav preparat s motivacijom, da je najbolje da mi šaljemo naše bolesnike u Beč. On se nije dao smesti već se na trik domogao potrebnog preparata i tako omogućio osnutak Pasterovog instituta u Zagrebu koji je počeo radom 1919. godine.

Na poziv, međutim, novoosnovanog Poljoprivredno-šumarskog fakulteta preuzima dužnost predavača iz mikrobiologije i uskoro habilitira radom »O kajmaku«. Na fakultetu se neko vrijeme bavio proučavanjem »soje kao ljudske hrane«.

Najvažniji njegov rad datira tek iz najnovijeg vremena. Već je 1906. godine ruski mikrobiolog Butkevič iznio misao da bi se za određivanje količina asimilativnih elemenata, umjesto višeg bilja mogli upotrebiti mikroorganizmi, naročito plijesan aspergillus, čime bi se uobičajeni ogledi na polju, koji traju čitav vegetacioni period, mogli prenijeti u laboratorij, njihovo trajanje bi se skratilo na nekoliko dana i tako neobično ujednostavnilo. Poslije toga mnogi su se naučnici bavili tim problemom ali bez uspjeha, jer micel aspergilusa sadrži nedefinirane količine vode pa se ne može direktno da važe. Tek 1935. godine Gutschy i njegov asistent Kuc iznijeli su jednu vanredno duhovitu metodu za indirektno određivanje količine micela aspergilusa. Gutschy je tek poslije rata, u dubokoj starosti, eksperimentalno konstatirao da tu vrijedi poznati Mičerlihov »zakon o djelovanju faktora rastejanja«, koji se grafički prikazuje kao logaritmička linija, tj. da taj zakon vrijedi ne samo za više bilje, već i u mikrobiologiji i da se on može upotrijebiti za određivanje biljnih asimilativa, čime je poslije pedeset godina ostvario san Butkevića.

Kako je ovo Gutschy-jevo otkriće tek od najnovijeg vremena, to stručna javnost nije još mogla da uoči sav njegov teoretski i praktički značaj.

Na kraju da citiram njegove riječi koje ga najbolje karakteriziraju kao čovjeka. Gutschy kaže: »U medicini sam započeo, u tehnici nastavio, u poljoprivredi završio. To je sudbina svakoga onoga tko uzore prvu brazdu u još neuzoranu njivu i zasije prvo sjeme moćne i bogate nauke našega utemeljitelja velikog Pasteur-a. Glavno mi je bilo da svoj život ispunim sadržajem, da ne ostane pust i prazan, bez svrhe i bez cilja«.

V. N. Njegovan

S A V E Z INŽENJERA I TEHNIČARA NR HRVATSKE Z A G R E B

ZADACI DRUŠTVENIH ORGANIZACIJA INŽENJERA I TEHNIČARA

Najbrojnije i najraznovrsnije poslove, najveću društvenu aktivnost mogu da razvijaju organizacije inženjera i tehničara na području općine, kotara i republike. Neke od tih aktivnosti su:

- izdavanje znaka kvalitete za određene proizvode;
- održavanje stručnih ispita inženjera i tehničara;
- izdavanje stručnih časopisa;
- održavanje stručnih predavanja, simpozija, seminara, kurseva, savjetovanja i izložbi;